

Κείμενο

[Δημιουργία χωρίς ιδιοκτησία]

Ο Τζον Πέρι Μπάρλοου δηλώνει συνταξιούχος αγελαδοτρόφος. Στο βιογραφικό του θα δούμε ότι υπήρξε στιχουργός του μεγάλου συγκροτήματος της δεκαετίας του '60. «Grateful Dead». Η διαδικτυακή κοινότητα τον γνωρίζει ως τον «νονό του κυβερνοχώρου». Σήμερα ο αγελαδοτρόφος Τζον Πέρι Μπάρλοου διδάσκει και γράφει για την ψηφιακή επανάσταση. Από το 1994 ήταν **κατηγορηματικός**. Με το άρθρο «Η Οικονομία των Ιδεών», που σήμερα διδάσκεται σε όλα τα πανεπιστήμια του κόσμου, σημείωσε τη μεγάλη αντίφαση της ψηφιακής εποχής: «Η πληροφορία», έγραψε «δεν μπορεί να έχει ιδιοκτησία». Σήμερα, που ο δικαστικός πόλεμος των πνευματικών δικαιωμάτων μαίνεται σε όλα τα μέτωπα, νιώθει δικαιωμένος. Βλέπει ότι ήρθε αυτό που τα **στελέχη** των μεγάλων επιχειρήσεων ΜΜΕ τρέμουν. Η επανάσταση της ελεύθερης ροής πληροφοριών έχει κερδίσει. Οι δικαστικές αποφάσεις προστασίας του «περιεχομένου» δεν είναι παρά η ηχώ μιας εποχής που φεύγει. Θυμάται τα λόγια του Βίκτωρος Ουγκώ: «Μια εισβολή στρατού μπορεί να αντιμετωπιστεί, αλλά όχι μια ιδέα της οποίας ο **καιρός** έχει έλθει».

Η βιομηχανία βέβαια των ΜΜΕ προσπαθεί να προστατεύσει με κάθε τρόπο αυτό που θέλει να θεωρεί περιουσία της. Νομοθετικά μέτρα υπήρξαν πολλά, που όμως αποδείχθηκαν μάταια. Τεχνολογικά προώθησε πολλούς τρόπους κλειδώματος των προϊόντων της. «Την τελευταία φορά που έγινε τεχνολογική προσπάθεια απαγόρευσης αντιγραφής, τότε που το λογισμικό είχε κλειδιά κατά της αντιγραφής, απέτυχε οικτρά στην αγορά», γράφει ο Μπάρλοου. «Κάποια στιγμή τα στελέχη των επιχειρήσεων ΜΜΕ θα καταλάβουν αυτό που έπρεπε να είχαν συνειδητοποιήσει πριν από πολύ καιρό: Ο ελεύθερος πολλαπλασιασμός της έκφρασης δεν μειώνει την εμπορική αξία. Η ελεύθερη **πρόσβαση** σε ένα πνευματικό έργο αυξάνει την οικονομική αξία του και πρέπει να ενθαρρύνεται αντί να παρεμποδίζεται».

Υπάρχει, βέβαια, ιστορικό προηγούμενο πίσω από αυτό το σκεπτικό. Η βιομηχανία του κινηματογράφου πολέμησε για έξι χρόνια δικαστικά και ζήτησε την απαγόρευση των οικιακών συσκευών βίντεο, «γιατί θα σκότωναν το σινεμά». Σήμερα, παρά την πανταχού παρουσία των βίντεο-κλαμπ, περισσότερος κόσμος πάει στον κινηματογράφο και οι ενοικιάσεις των κασετών ωφελούν τελικά και τα ταμεία του Χόλιγουντ. Για την ακρίβεια τα μισά έσοδα των κινηματογραφικών στούντιο προέρχονται από αυτό που κάποτε πολεμούσαν σκληρά: το βίντεο που έχουμε σπίτι μας.

Η προσωπική εμπειρία του Τζον Πέρι Μπάρλοου ενισχύει τα παραπάνω. «Το συγκρότημα Grateful Dead, για το οποίο κάποτε έγραφα τραγούδια, κατάλαβε κατά τύχη ότι, αν επέτρεπε στους θαυμαστές του να ηχογραφούν τις συναυλίες τους και ελεύθερα να διακινούν αυτές τις κασέτες («κλέβοντας» την «πνευματική μας ιδιοκτησία»), αυτές οι κασέτες γίνονταν εμπορικός ιός που γέμιζε κάθε στάδιο των ΗΠΑ στο οποίο δίνουμε συναυλίες. Παρά το γεγονός ότι οι θαυμαστές μας μπορούσαν ελεύθερα να ηχογραφούν τις συναυλίες μας, πήγαιναν έπειτα να αγοράσουν και τους δίσκους μας σε τέτοιες ποσότητες, που έκαναν όλα τα άλμπουμ μας πλατινένια».

Το συμπέρασμα του Μπάρλοου είναι απλό: «Για τις ιδέες η φήμη είναι πλούτος, και τίποτε δεν σε κάνει ταχύτερα διάσημο από ένα ακροατήριο που θέλει να διανέμει δωρεάν τη δουλειά σου. Η μη εμπορική διανομή πληροφορίας αυξάνει τις πωλήσεις της εμπορικής πληροφορίας. Η αφθονία φέρνει αφθονία. Το ανθρώπινο είδος κατάφερε να παραγάγει δημιουργικό έργο ήδη 5.000 χρόνια πριν από το 1710, όταν η «Νομολογία της Άννας» (ο παγκοσμίως πρώτος νόμος περί πνευματικής ιδιοκτησίας) πέρασε από το Βρετανικό Κοινοβούλιο. Ο Σοφοκλής, ο Δάντης, ο Λεονάρντο ντα Βίντσι, ο Μποτιτσέλι, ο Μιχαήλ Αγγέλος, ο Σαίξπηρ, ο Νεύτων, ο Θερβάντες, ο Μπαχ, όλοι είχαν κάποιον καλό λόγο για να δημιουργήσουν, χωρίς να περιμένουν να κατέχουν τα έργα που δημιούργησαν...».

Π. Μανδραβέλης, εφ. *Η Καθημερινή*, 25.10.2009 (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A. (Μονάδες 20)

A. Να αποδώσετε περιληπτικά το κείμενο (80 - 100 λέξεις).

(μονάδες 20)

B. (Μονάδες 15)

B1. Για ποιους λόγους ο αρθρογράφος διατυπώνει την άποψη ότι η πρόσβαση στα πνευματικά έργα πρέπει να είναι ελεύθερη; (60-80 λέξεις)

(μονάδες 10)

B2. Ποιος τρόπος ανάπτυξης ακολουθείται στην τέταρτη παράγραφο (Η προσωπική... πλατινένια) του κειμένου; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

(μονάδες 5)

Γ. (Μονάδες 15)

Γ1.α. Να γράψετε μία συνώνυμη λέξη για καθεμιά από τις λέξεις του κειμένου με την **έντονη γραφή**, λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία τους στο κείμενο: **κατηγορηματικός, στελέχη, καιρός, πρόσβαση, γεγονός.**

(μονάδες 5)

Γ1.β. Να δημιουργήσετε μία πρόταση για καθεμιά από τις συνώνυμες λέξεις που επιλέξατε, έτσι ώστε να γίνεται φανερή η σημασία τους. (Μπορείτε να διαφοροποιήσετε τον γραμματικό τύπο, δηλαδή την πτώση, τον αριθμό, το πρόσωπο, το γένος κλπ.)

(μονάδες 5)

Γ2.α. Οι λέξεις βιομηχανία και ιός χρησιμοποιούνται κυριολεκτικά/δηλωτικά ή μεταφορικά/συνυποδηλωτικά;

(μονάδες 2)

Γ2.β. Ανάλογα με την απάντησή σας για τη λέξη βιομηχανία, να γράψετε μία πρόταση στην οποία θα χρησιμοποιήσετε τη λέξη αντίθετα με τη χρήση της στο κείμενο.

(μονάδες 3)